

Interspiritualita

Autora je třeba pochválit nejprve za originální a odvážnou volbu tématu – jde o fenomén, který je velmi aktuální, složitý a v naší odborné literatuře prakticky nereflektovaný. Není divu, že mu činí určité potíže tento jev dostatečně srozumitelně vymezit v uvádějícím „Souhrnu“ a do jisté míry i v prvním odstavci Úvodu. V Úvodu je však přesvědčivě zdůvodněna volba termínu „interspiritualita“ a vymezena autorova religionistická hypotéza: chce zkoumat tento jev jako samostatné hnutí na okraji stávajících tradic, zdůrazňující spiritualitu jako společné srdce různých náboženství a vykazující i přesahy do jiných oblastí veřejného života.

Velmi pozitivní je i uvážlivá volba metodologického uchopení tématu: autor se omezil na 3 dnes v Evropě „nejpopulárnější“ náboženství a v jejich rámci na 3 kasuistiky, zaměřené na 3 relativně reprezentativní, vlivné a vzájemně srovnatelné osobnosti.

Následuje zajímavý pokus včlenit zkoumaný jev do kontextu postmoderní duchovní kultury; tato část je vlastně závažnější, než příliš její skromný název (Pozn. k používání slova „postmoderní“). Možná by se spíše hodila do následující teoretické části, která je pojednána spíše jako určitý „slovníček pojmů“ či hesel. Tato druhá část práce je obsahově velmi cenná, svědčí o autorově přehledu a schopnosti tvořivě využívat soudobou odbornou literaturu, zejména v oblasti sociologie náboženství; možná by však mohla být lépe strukturována, aby tvořila souvislejší úvahu. Takto působí poněkud příliš roztráštěně či mozaikovitě; např. klást vedle sebe podkapitoly, věnované centrálním problémům sociologie náboženství (sekularizace, návrat spirituality) a jiné, zaměřené na jednu publikaci (Mystical Society) působí nesourodě.

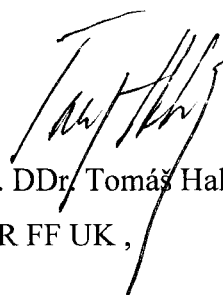
Po velmi dobře zpracovaných kasuistikách nabízí autor několik úvah, zaměřených vždy na jeden aspekt „interspirituality“ – zde je nesporně největší a nejpůvodnější přínos celé práce.

V Závěru pak přesvědčivě obhajuje své pojetí fenoménu interspirituality. Ukazuje, že jde o spiritualitu v rámci tradičních náboženských směrů, tedy nikoliv o „nová náboženská hnutí“ a „alternativní religiozitu“, které jsou již bohatě popsány. Pozorujeme zde nový typ náboženského vztahu vůči jiným tradicím a náboženstvím a často i nový typ či styl autority a konečně tendence vytvářet alternativní komunity, spojené důrazem na mystiku jako alternativu odcizené existence jedince v moderní a postmoderní globalizující se společnosti. Hledá rovněž místo „interspirituality“ na škále mezi mezináboženským dialogem a

synkretickým srůstáním tradic vjedno. I zde lze autorovi vytknout snad jedině to, že nejde v pravém slova smyslu o „Závěr“ , shrnující již řečené, nýbrž o pokračování (velmi zajímavých) analýz.

O celé práci platí, že je originální, podnětná, prokazující schopnost autora dobře pracovat s prameny i sekundární literaturou, má pečlivý poznámkový aparát. Kritické poznámky se týkají prakticky jen formální podoby, především strukturování celého výkladu.

Závěrem konstatuji, že práce A. Koukala splňuje kritéria, kladená na diplomové práce, **doporučuji ji přijmout a hodnotit stupněm výborně.**

Prof. DDr. Tomáš Halík,
ÚFaR FF UK ,

V Praze, 16.9. 2006